

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека, Н. А. Дехтяр,
О. В. Люта, Н. Г. Пігуль О. М. Пахненко

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*За загальною редакцією
доктора економічних наук І. О. Школьник*

«Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2016

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека, Н. А. Дехтяр,
О. В. Люта, Н. Г. Пігуль О. М. Пахненко

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*За загальною редакцією
доктора економічних наук І. О. Школьник*

«Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2016

УДК 336:005.52(075.8)
ББК 65.26я73
Ф 59

*Рекомендовано до використання в навчальному процесі
Вченою радою Державного вищого навчального закладу
«Українська академія банківської справи Національного банку України»
(протокол № 11 від 27.04.2015 р.)*

Рецензенти:

Пишк Б. І., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України;

Педченко Н. С., доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, декан факультету фінансів і обліку, Полтавського університету економіки і торгівлі;

Д'яконова І. І., доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки, декан факультету банківських технологій, ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України».

УДК 336:005.52(075.8)
ББК 65.26я73
Ф 59

*Рекомендовано до використання в навчальному процесі
Вченою радою Державного вищого навчального закладу
«Українська академія банківської справи Національного банку України»
(протокол № 11 від 27.04.2015 р.)*

Рецензенти:

Пишк Б. І., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України;

Педченко Н. С., доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, декан факультету фінансів і обліку, Полтавського університету економіки і торгівлі;

Д'яконова І. І., доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки, декан факультету банківських технологій, ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України».

Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І. О.
Ф 59 [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с.

ISBN 978-617-673-404-8

Навчальний посібник охоплює усі розділи дисципліни «Фінансовий аналіз». Видання містить конспект лекцій за кожною темою дисципліни, завдання до практичних занять, що включають питання для підготовки та обговорення, розрахунково-аналітичні завдання, питання для самоперевірки, тести, завдання для самостійної роботи з комплексом розрахунково-аналітичних завдань, а також список рекомендованої літератури.

Навчальний посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів економічного спрямування, аспірантів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, викладачів і фахівців фінансового профілю.

УДК 336:005.52(075.8)
ББК 65.26я73

ISBN 978-617-673-404-8

© Школьник І. О., Боярко І. М., Дейнека О. В. та ін., 2016.
© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016.

Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І. О.
Ф 59 [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с.

ISBN 978-617-673-404-8

Навчальний посібник охоплює усі розділи дисципліни «Фінансовий аналіз». Видання містить конспект лекцій за кожною темою дисципліни, завдання до практичних занять, що включають питання для підготовки та обговорення, розрахунково-аналітичні завдання, питання для самоперевірки, тести, завдання для самостійної роботи з комплексом розрахунково-аналітичних завдань, а також список рекомендованої літератури.

Навчальний посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів економічного спрямування, аспірантів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, викладачів і фахівців фінансового профілю.

УДК 336:005.52(075.8)
ББК 65.26я73

ISBN 978-617-673-404-8

© Школьник І. О., Боярко І. М., Дейнека О. В. та ін., 2016.
© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016.

ЗМІСТ

Передмова	4
Навчальна програма дисципліни «Фінансовий аналіз»	6
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи фінансового аналізу	11
<i>Тема 2.</i> Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.	39
<i>Тема 3.</i> Аналіз майна підприємства	62
<i>Тема 4.</i> Аналіз джерел формування капіталу підприємства	91
<i>Тема 5.</i> Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	102
<i>Тема 6.</i> Аналіз фінансової стійкості підприємства	120
<i>Тема 7.</i> Аналіз грошових потоків	145
<i>Тема 8.</i> Аналіз ділової активності підприємства	166
<i>Тема 9.</i> Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства	188
<i>Тема 10.</i> Аналіз кредитоспроможності підприємства	210
<i>Тема 11.</i> Аналіз інвестиційної привабливості підприємства.	239
<i>Тема 12.</i> Комплексний аналіз фінансового стану підприємства	261
<i>Тема 13.</i> Прогнозування фінансового стану підприємства.	280
Завдання для самостійної роботи	298
Список використаної літератури	350
Додатки	352

ЗМІСТ

Передмова	4
Навчальна програма дисципліни «Фінансовий аналіз»	6
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи фінансового аналізу	11
<i>Тема 2.</i> Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.	39
<i>Тема 3.</i> Аналіз майна підприємства	62
<i>Тема 4.</i> Аналіз джерел формування капіталу підприємства	91
<i>Тема 5.</i> Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	102
<i>Тема 6.</i> Аналіз фінансової стійкості підприємства	120
<i>Тема 7.</i> Аналіз грошових потоків	145
<i>Тема 8.</i> Аналіз ділової активності підприємства	166
<i>Тема 9.</i> Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства	188
<i>Тема 10.</i> Аналіз кредитоспроможності підприємства	210
<i>Тема 11.</i> Аналіз інвестиційної привабливості підприємства.	239
<i>Тема 12.</i> Комплексний аналіз фінансового стану підприємства	261
<i>Тема 13.</i> Прогнозування фінансового стану підприємства.	280
Завдання для самостійної роботи	298
Список використаної літератури	350
Додатки	352

ПЕРЕДМОВА

Ринкові умови функціонування підприємств вимагають досягнення максимально ефективного використання фінансових ресурсів, забезпечення стабільного розвитку господарської діяльності, своєчасного виявлення та розв'язання проблем, що виникають у фінансовій сфері. Успішне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства повинно ґрунтуватися на використанні структурованих та достовірних даних про фінансовий стан підприємства, його зміну та прогнозну динаміку розвитку.

Отримання всебічних, своєчасних та глибоких аналітичних висновків про фінансовий стан підприємства можливе за рахунок проведення фінансового аналізу діяльності суб'єкта господарювання. Фінансовий аналіз дозволяє сформулювати основу для розробки дієвої фінансової політики підприємства, підвищення ефективності його господарської діяльності, мінімізації та усунення недоліків при прийнятті управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Метою дисципліни «Фінансовий аналіз» є формування теоретичних знань і практичних навичок з організації та проведення фінансового аналізу підприємств, спрямованого на прийняття обґрунтованих ефективних управлінських рішень, направлених на покращення їхнього фінансового стану для досягнення цілей та завдань розвитку суб'єктів господарювання.

Завданнями дисципліни «Фінансовий аналіз» є:

- формування комплексного розуміння оцінки фінансового стану підприємств;
- оволодіння сучасними видами, прийомами та методами фінансового аналізу для аналітичного обґрунтування рішень в сфері фінансово-економічної діяльності;
- опанування методики проведення аналізу фінансового стану підприємства за основними напрямками;
- формування вміння застосовувати системний підхід в процесі оцінки фінансового стану підприємства з врахуванням характерних особливостей його створення та функціонування.

Посібник підготовлений у відповідності до навчальної програми нормативної дисципліни «Фінансовий аналіз» та охоплює весь комплекс

ПЕРЕДМОВА

Ринкові умови функціонування підприємств вимагають досягнення максимально ефективного використання фінансових ресурсів, забезпечення стабільного розвитку господарської діяльності, своєчасного виявлення та розв'язання проблем, що виникають у фінансовій сфері. Успішне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства повинно ґрунтуватися на використанні структурованих та достовірних даних про фінансовий стан підприємства, його зміну та прогнозну динаміку розвитку.

Отримання всебічних, своєчасних та глибоких аналітичних висновків про фінансовий стан підприємства можливе за рахунок проведення фінансового аналізу діяльності суб'єкта господарювання. Фінансовий аналіз дозволяє сформулювати основу для розробки дієвої фінансової політики підприємства, підвищення ефективності його господарської діяльності, мінімізації та усунення недоліків при прийнятті управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Метою дисципліни «Фінансовий аналіз» є формування теоретичних знань і практичних навичок з організації та проведення фінансового аналізу підприємств, спрямованого на прийняття обґрунтованих ефективних управлінських рішень, направлених на покращення їхнього фінансового стану для досягнення цілей та завдань розвитку суб'єктів господарювання.

Завданнями дисципліни «Фінансовий аналіз» є:

- формування комплексного розуміння оцінки фінансового стану підприємств;
- оволодіння сучасними видами, прийомами та методами фінансового аналізу для аналітичного обґрунтування рішень в сфері фінансово-економічної діяльності;
- опанування методики проведення аналізу фінансового стану підприємства за основними напрямками;
- формування вміння застосовувати системний підхід в процесі оцінки фінансового стану підприємства з врахуванням характерних особливостей його створення та функціонування.

Посібник підготовлений у відповідності до навчальної програми нормативної дисципліни «Фінансовий аналіз» та охоплює весь комплекс

навчально-методичного забезпечення необхідного для вивчення даної дисципліни. Виклад матеріалу в навчальному посібнику характеризується об'єктивністю, науковістю і чіткою логічною послідовністю, що сприятиме поглибленню теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю. Видання містить: передмову, програму дисципліни «Фінансовий аналіз», конспект лекцій, практичні завдання до кожної із тем, питання для підготовки та обговорення, тести та питання для самоперевірки, навчальний тренінг та методичні рекомендації щодо його проведення, перелік використаної літератури та термінологічний словник. Зміст та структура навчального посібника дозволить дослідити сучасний фінансовий стан діяльності підприємств, виявити основні проблеми, оцінити резерви та визначити тенденції їх подальшого розвитку.

Навчальний посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів економічного спрямування, аспірантів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, викладачів і фахівців фінансового профілю.

Навчальний посібник підготовлений авторським колективом кафедри фінансів Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України» у складі:

- д.е.н., проф. І. О. Школьник (загальна редакція, передмова, теми 1–13);
- к.е.н., доц. І. М. Боярко (теми 10, 11, навчальний тренінг);
- к.е.н., доц. О. В. Дейнеки (теми 6, 7, 8, 9, 11);
- к.е.н., доц. Н. А. Дехтяр (теми 6, 7, 8, 9, 10);
- к.е.н., доц. О. В. Лютої (теми 1, 2, 3, 4, 5, 12);
- к.е.н., доц. Н. Г. Пігуль (теми 1, 2, 3, 4, 5, 12);
- к.е.н., старшого викладача О. М. Пахненко (тема 13).

Авторський колектив навчального посібника висловлює щирі вдячність рецензентам – доктору економічних наук, професору, завідувачу кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України Пшику Богдану Івановичу, доктору економічних наук, професору кафедри фінансів, декану факультету фінансів і обліку Полтавського університету економіки і торгівлі Педченко Наталії Сергіївні, доктору економічних наук, професору кафедри міжнародної економіки, декану факультету банківських технологій Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України» Д'яконовій Ірині Іванівні за слушні пропозиції та зауваження, що були враховані при підготовці навчального посібника.

навчально-методичного забезпечення необхідного для вивчення даної дисципліни. Виклад матеріалу в навчальному посібнику характеризується об'єктивністю, науковістю і чіткою логічною послідовністю, що сприятиме поглибленню теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю. Видання містить: передмову, програму дисципліни «Фінансовий аналіз», конспект лекцій, практичні завдання до кожної із тем, питання для підготовки та обговорення, тести та питання для самоперевірки, навчальний тренінг та методичні рекомендації щодо його проведення, перелік використаної літератури та термінологічний словник. Зміст та структура навчального посібника дозволить дослідити сучасний фінансовий стан діяльності підприємств, виявити основні проблеми, оцінити резерви та визначити тенденції їх подальшого розвитку.

Навчальний посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів економічного спрямування, аспірантів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, викладачів і фахівців фінансового профілю.

Навчальний посібник підготовлений авторським колективом кафедри фінансів Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України» у складі:

- д.е.н., проф. І. О. Школьник (загальна редакція, передмова, теми 1–13);
- к.е.н., доц. І. М. Боярко (теми 10, 11, навчальний тренінг);
- к.е.н., доц. О. В. Дейнеки (теми 6, 7, 8, 9, 11);
- к.е.н., доц. Н. А. Дехтяр (теми 6, 7, 8, 9, 10);
- к.е.н., доц. О. В. Лютої (теми 1, 2, 3, 4, 5, 12);
- к.е.н., доц. Н. Г. Пігуль (теми 1, 2, 3, 4, 5, 12);
- к.е.н., старшого викладача О. М. Пахненко (тема 13).

Авторський колектив навчального посібника висловлює щирі вдячність рецензентам – доктору економічних наук, професору, завідувачу кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України Пшику Богдану Івановичу, доктору економічних наук, професору кафедри фінансів, декану факультету фінансів і обліку Полтавського університету економіки і торгівлі Педченко Наталії Сергіївні, доктору економічних наук, професору кафедри міжнародної економіки, декану факультету банківських технологій Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України» Д'яконовій Ірині Іванівні за слушні пропозиції та зауваження, що були враховані при підготовці навчального посібника.